

سرشناسه: مجتهد سیستانی، سیدمهدی، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: دروس عرفان عملی /

سیدمهدی مجتهد سیستانی.

مشخصات نشر: قم: انتشارات اسماعیلیان، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۳۱ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۱۲۹-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: عرفان

Mysticism: موضوع:

رده بندی کنگره: BPr۸۰

رده بندی دیویی: ۲۹۷.۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۳۷۴۰۰

دروس عرفان عملی

مؤلف: سید مهدی مجتهد سیستانی

ناشر: اسماعیلیان

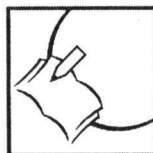
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

چاپخانه: نینوا

شمارگان: ۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۱-۲۹-۷

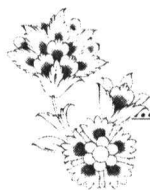
قیمت: ۱۰ هزار تومان



قم: خیابان معلم

میدان روح اله

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۴۲۱۲



فهرست

۱۱	مقدمه
۱۷	پیشگفتار
۱۹	درس اول: نیاز به استاد، ادعای عجز در سلوک
۱۹	مطلب اول: نیاز به استاد
۲۲	چند نکته
۲۸	مطلب دوم: ادعای عجز در سلوک
۲۹	درس دوم: ادعای کفایت واجب و حرام، ادعای اباحه‌ی اباحه....
۲۹	مطلب اول: ادعای کفایت واجب و حرام
۳۶	آثار دوام نماز شب
۴۱	چند نکته
۴۱	الف، شرایط رعایت سنت
۴۲	ب، نیت در انجام سنت

- ج، تعبد در سلوک ۴۳
- د، راه بدست آوردن سنت ۴۳
- توضیح اخبار من بلغ ۴۴
- مطلب دوم: ادعای اباحه‌ی اباحه ۴۶
- درس سوم: سلوک و عرفان، میراث اهل بیت علیهم‌السلام ۴۹
- مطلب اول: سلوک و عرفان، میراث اهل بیت علیهم‌السلام ۴۹
- شریعت، طریقت، حقیقت ۵۵
- مطلب دوم: اختلاف سیره عرفا ۶۰
- درس چهارم: نیت سلوک ۶۱
- مطلب اول: نیت سلوک ۶۱
- درس پنجم: استواری در قصد، عزم (۱) ۷۵
- مطلب اول: چگونه در قصد خود استوار بمانیم؟ ۷۵
- مطلب دوم: عزم (۱) ۷۶
- درس ششم: عزم (۲)، استقامت ۸۸
- مطلب اول: عزم (۲) ۸۸
- مطلب دوم: استقامت ۹۴
- طریقه جمع ۱۰۱

درس هفتم: عشق، معرفت نفس (۱).....	۱۰۳
مطلب اول: عشق.....	۱۰۳
مطلب دوم: معرفت نفس (۱).....	۱۰۴
شرح حدیث معرفت نفس.....	۱۰۷
شناخت نفس.....	۱۱۰
قرآنِ مذكر.....	۱۱۱
تذكر اول: انسانِ ضعیف.....	۱۱۱
تفصیل.....	۱۱۵
ضعف بدنی نسبت خود.....	۱۱۵
درس هشتم: معرفت نفس (۲)، مکاتیب عرفانی، کسب اسباب، ریشه	
عرفان: اسلام و ایمان.....	۱۱۸
مطلب اول: معرفت نفس (۲).....	۱۱۸
ضعف بدنی نسبت به خلق.....	۱۲۰
ضعف وجودی نسبت به خداوند جل جلاله.....	۱۲۲
خاتمه.....	۱۲۴
ضعف کمالی.....	۱۲۴
مفتاح.....	۱۲۶

- ۱۲۷..... ضعف کمالی و حقارت
- ۱۲۸..... ضعفهای کمالی انسان
- ۱۳۰..... مطلب دوم: مکاتیب عرفانی
- ۱۳۱..... مطلب سوم: کسب اسباب
- ۱۳۳..... مطلب چهارم: ریشه عرفان: قبول اسلام و ایمان
- ۱۳۶..... درس نهم: آغاز سیر الی الله، مراحل جدا شدن از حیوانیت
- ۱۳۶..... مطلب اول: آغاز سیر الی الله
- ۱۳۷..... مرحله اول) تذکر، تفکر، تنبّه
- ۱۳۹..... مرحله دوم) توکل
- ۱۴۰..... مرحله سوم) توبه
- ۱۴۲..... حق الناس
- ۱۴۳..... نحوه اداء آن
- ۱۴۳..... حق الله جل جلاله
- ۱۴۵..... حق النفس
- ۱۴۹..... مطلب دوم: مراحل جدا شدن از حیوانیت
- ۱۵۰..... عبور از مرز حیوانیت

درس دهم: طریق سلوک عملی (۱).....	۱۵۷
نامه مرحوم آیت الله ملکی تبریزی به آیت الله محمد حسین	
اصفهانى.....	۱۵۷
تفسیر نامه	۱۶۰
مضرات	۱۶۷
درس یازدهم: طریق سلوک عملی (۲).....	۱۷۵
درس دوازدهم: طریق سلوک عملی (۳).....	۱۸۹
درس سیزدهم: طریق سلوک عملی (۴).....	۲۰۳
درس چهاردهم: طریق سلوک عملی (۵).....	۲۱۹
نظر در آفاق	۲۱۹
سجده‌های طولانی	۲۲۰

مقدمه

ما هستیم: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ﴾.^۱

وراهی در پیش است: ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾.^۲

وراهبر خداست: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾.^۳

و بهترین توشه تقوی است: ﴿وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى﴾.^۴

و تقوی تنهاترین معیار است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا﴾.^۵

حال:

(۱) وجود: آنکه وجود را انکار کرد مشکک گشت و دچار تناقض

شد.

۱. سوره حجر آیه ۲۳

۲. سوره حمد آیه ۶

۳. سوره عنکبوت آیه ۶۹

۴. سوره بقره آیه ۳۱

۵. سوره انفال آیه ۲۹

(۲) خدا:

الف: آنکه خدا را انکار کرد دهری گشت و دچار پوچی شد.

ب: آنکه راهبری خدا را انکار کرد مفوضه شد.

ج: آنکه رهروی خود را انکار کرد جبری شد.

(۳) راه:

الف: آنکه راه را انکار کرد حکمت خدا را تعطیل نمود و در دو

سرا مغبون و زیانکار شد.

ب: آنکه راه را پیدا نکرد خارج از مذهب شد.

ج: آنکه راه را گم کرد در مسیحی رهبان و در اسلام صوفی شد.

د: آنکه دیگران را گمراه کرد، از اجنه ابلیس و از بشر سامری شد:

﴿الَّذِي يُؤْثِرُ فِي ضُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ﴾^۱.

ه: آنکه راه را دید و مقصد را گم کرد یا راه را شناخت و مقصود

را گم کرد و یا عمل را چسبید و نیت را ول کرد، ظاهرین و ظاهرخو

شد.

(۴) توشه:

الف: آنکه توشه بر نداشت یا غافل بود یا جاهل، یا ساهل بود یا

سفیه.

ب: آنکه توشه‌ای جز تقوا برداشت یا غافل بود یا ریاکار.

ج: آنکه توشه‌اش در ظاهر بود نه به دل، منافق شد.

د: آنکه توشه تقوی برداشت و پیشرفت نکرد یا مشکل در مبدأ بود و اعتقادات، یا در عمل بود و رفتار، و یا توبه‌ای در قرض داشت.

(۵) شیعه: آنکه خود را باور، خدا جل جلاله را رهبر و داور دادگر، و تقوی را توشه و یاور دانست و راه را سپرد و به دلبر رسید شیعه اثناعشری خالص گشت.

عبادت:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۱.

صلات:

﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾^۲.

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى﴾^۳.

﴿وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ﴾^۴.

و فی الخطبة الفدکیة الغراء:

«فَقَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْإِيمَانَ تَطْهِيراً لَكُمْ مِنَ الشُّرْكِ؛ وَالصَّلَاةَ

تَنْزِيهاً لَكُمْ عَنِ الْكِبْرِ»^۵.

۱. سوره ذاریات آیه ۵۶

۲. سوره بقره آیه ۳

۳. سوره بقره آیه ۲۳۸

۴. سوره بقره آیه ۴۵

۵. دلائل الإمامة ص ۱۱۳

«وَمَا تَقْرَبْ إِلَيَّ عَبْدٌ بِمِثْلِ مَا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ»^۱.

مدتی بود که در احوال مردم می‌نگریستم و مشاهده می‌کردم هر دسته‌ای از ایشان رو به سویی نموده، در حال حرکتند و در این میان شیادانی که از آب گل آلود ماهی می‌گیرند.

و از تفصیل هر یک که بگذریم عده‌ای هستند که به دنبال جوی معرفت می‌گردند چه رسد به دریا اما به جایی نمی‌رسند.

گروهی شیعه که تشیع را نیت داشته، اما در عمل حیرانند یا در عمل صالحند لکن استوار نیستند یا ثابتند اما ناقص می‌باشند.

آن یکی راهی به عمل ندارد و این یکی راهی به کمال؛ آن یکی تمام جهد خویش را می‌گذارد تا توجهش در نماز به خداوند جل جلاله باشد و این یکی در استوار ماندن در این حالت تلاش می‌کند اما هیچیک راه به جایی نمی‌برند.

شبهای قدر و روزهای عرفه، سال به سال می‌گذرد اما نه حالی پیدا و نه کمالی هویدا. دسته‌ای صفات مؤمنین را در قرآن حکیم و روایات کریم می‌بینند اما هر چه کوشش می‌نمایند تلبسی حاصل نه، بلکه کسالت در صلاة که از صفات منافقین است^۲ در وجودشان موج می‌زند.

۱. المؤمن ص ۳۲ ح ۶۲

۲. قرآن کریم می‌فرماید: «وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى». سوره توبه آیه ۵۴

اشک سوز می‌ریزند اما طاقت ساز ندارند^۱، از پیروی امیرالمؤمنین (علیه السلام) دم می‌زنند اما خودشان هم نمی‌دانند چه کار می‌کنند و چه کاری باید بکنند؟

به راستی راه کدام است و از کجا باید شروع نمایند؟ محضر علماء را درک نموده، از آنها هدایتی طلب می‌کنند، مطلبی نیز می‌شنوند اما باز هم نه طریقی پیموده، و نه هیچ راهی پیدا. به جای پیشرفت پسرفت دارند و سر در گمی امان از آنها گرفته است. چه کنند و به که رجوع نمایند؟ و از طریقه چه کسی پیروی کنند؟

با مشاهده این وضعیت در اندیشه شدم که وظیفه این حقیر چیست و چه کاری از دست این بنده بر می‌آید؟

این بود که با توکل بر پروردگار جل جلاله و با استعانت از خود ایشان شروع به نوشتن کتابی در این زمینه نمودم تا ان شاء الله مکر ماکران و حيله حيله گران، پوچ و باطل، و سر در گمی دیگران تبدیل به هدایت و سرور گردد.

حقیر نام این کتاب را دروس عرفان عملی گذاشتم؛ امید است که حضرت پروردگار جل جلاله این ناچیز را از این ذره فانی به کرمش پذیرا باشد.

لازم به ذکر بوده که جمیع مطالب کتاب طبق یافته‌های نویسنده است و اگر گاهی به مطلب کتابی یا قول کسی استناد شده صرفاً جهت استشهاد می‌باشد و لا غیر، برای همین هنگام نقل مطلب یا قول کسی، از بردن نام کتاب یا قائل خودداری شده تا فقط تایید سخن شود نه کتاب یا صاحب سخن، زیرا ممکن است بعضی گرایش خاصی داشته باشند و برخی کتابها یا افراد را نپسندند.

عبد فانی سید مهدی مجتهد سیستانی

۱۴۳۰

پیشگفتار

پس از نگارش این کتاب، شرایط چاپ آن مهیا نشد و خود نیز میل چندانی به چاپ نداشتم چون می‌گفتم: برای چه کسی چاپ کنم؟ مگر در این سیاه بازار دنیا کسی هم خریدار معنویت است؟ اما امروز پس از گذشت ده سال، وقتی که می‌بینم خلأ منشوری که راه صحیح رسیدن به معنویت را نشان دهد میدان را برای جولان عرفان‌های نو ظهوری فراخ کرده که با پشت پا زدن به شریعت ادعای رسیدن به حقیقت می‌کنند همچون عرفان حلقه و خواهرانش، یا بی‌هیچ جَهد و جُهدی ادعای کشف و تقرب نموده ولی به سوی کفر سوق می‌دهند همچون عرفان شاگردِ خود خوانده‌ی آیت الله بهجت و آیت الله سعادت پرور، عدم نشر را جایز ندانسته، بر چاپ این اثر مصمم گشتم، امید که هدایتگر رهجویان و رهپویان باشد.

آمین یا رب العالمین

عبد فانی سید مهدی مجتهد سیستانی

غروب جمعه دوم جمادی الثانی ۱۴۴۰